

Foto: Steffen Dahqvist

Alta kommune

Nordlysbyen Alta

Alta vil

2015–2027

Foto: Stefan Dahlqvist

Alta vil

Kommuneplanens samfunnsdel 2015–2027

Vedtatt av kommunestyret 22. juni 2015

Alta kommune

Besøksadresse: Sandfallveien 1
Postadresse: Postboks 1403, 9506 Alta
Telefon: 78 45 50 00
Telefaks: 78 45 50 23
www.alta.kommune.no
postmottak@alta.kommune.no
Org.nr. 944 588 132
© Alta kommune, 2015

Grafisk prod.: Bjørkmanns, Alta

Forord

Foto: Siv Suhr

Med «Alta vil» uttrykkes kommunens og alta-samfunnets felles ambisjon for samfunnsutviklingen mot år 2027. Visjonen og ambisjonene er offensive. Vi vil at Alta fortsatt skal vokse, at veksten skal være bærekraftig og at vi sammen bygger et mangfoldig og godt samfunn.

Alta kommune er i 2015 en levende kommune og Nordlysbyen Alta vokser. Som innbyggere i Alta har vi mye å glede oss over. I 2015 passerte vi 20 000 innbyggere. Aldri før har kommunen hatt så mange tilbud og levert et så bredt tjenestetilbud til befolkningen som i dag. Mange nyskapende prosjekter er realisert, og næringslivet viser investeringsvilje og er optimister på vegne av kommunen og regionen.

Denne samfunnsplanen er andre generasjon med «Alta vil» som tittel og visjon. Forrige plan ble vedtatt i 2004, og har siden levd godt som kommunens eget

«varemerke». Mange innbyggere og besøkende i Alta har lært «Alta vil» å kjenne, og kommunens egne ansatte har brukt visjonen til å bygge «Vi vil»-følelse og samhold over de ti årene som har gått. Det er på denne solide grunnmuren vi nå har revidert strategiene for å utvikle Alta kommune som samfunn og organisasjon videre.

Planprosessen for revisjon av «Alta vil» har involvert bredt blant kommunens politikere og administrasjon. I tillegg har representanter for næringsliv, frivillige organisasjoner, ungdom og befolkningen for øvrig deltatt aktivt i planverksteder og på andre medvirkningsarenaer. Planen inneholder mange av de gode innspillene kommunen har mottatt underveis. På denne måten har vi gitt retning for Altas felles visjon og ambisjoner for samfunnsutviklingen og kommunens tjenesteproduksjon.

Laila Davidsen
ordfører

Bjørn-Atle Hansen
rådmann

Innhold

Forord	5
1. Innledning	7
2. Status og utviklingstrekk	9
Befolkning og bosetting	9
Arbeid og næring	10
Infrastruktur og kommunikasjoner	13
Helse, omsorg og trivsel	13
Utdanning og kompetanse	14
Kultur, idrett og friluftsliv	14
3. Mangfold og tilhørighet	17
3.1 Tilrettelegging for samisk og kvensk/norsk- finsk kultur, næring og samfunnsliv	17
4. Miljø og bærekraft	21
5. Økonomi, organisasjon og kommuneplanens handlingsdel ...	23
5.1 Økonomi og handlingsregler	23
5.2 Organisasjon	23
5.3 Kommuneplanens handlingsdel	24
6. Mål og strategier	27
6.1 Kunnskap og kompetanse	27
6.2 Næringsutvikling og nyskaping	28
6.3 Trivsel og livskvalitet	30
6.4 Attraktivt regionsenter i utvikling	31
7. Vedlegg	35
Vedlegg 1: Oppsummering av SWOT-prosess mars 2013	35
Vedlegg 2: Befolkningsendring 2000–2015, grunnkretser, Alta kommune	36
Vedlegg 3: Faktisk befolkningsutvikling 1980–2015 og framskrevet 9 alternativer til 2040	37

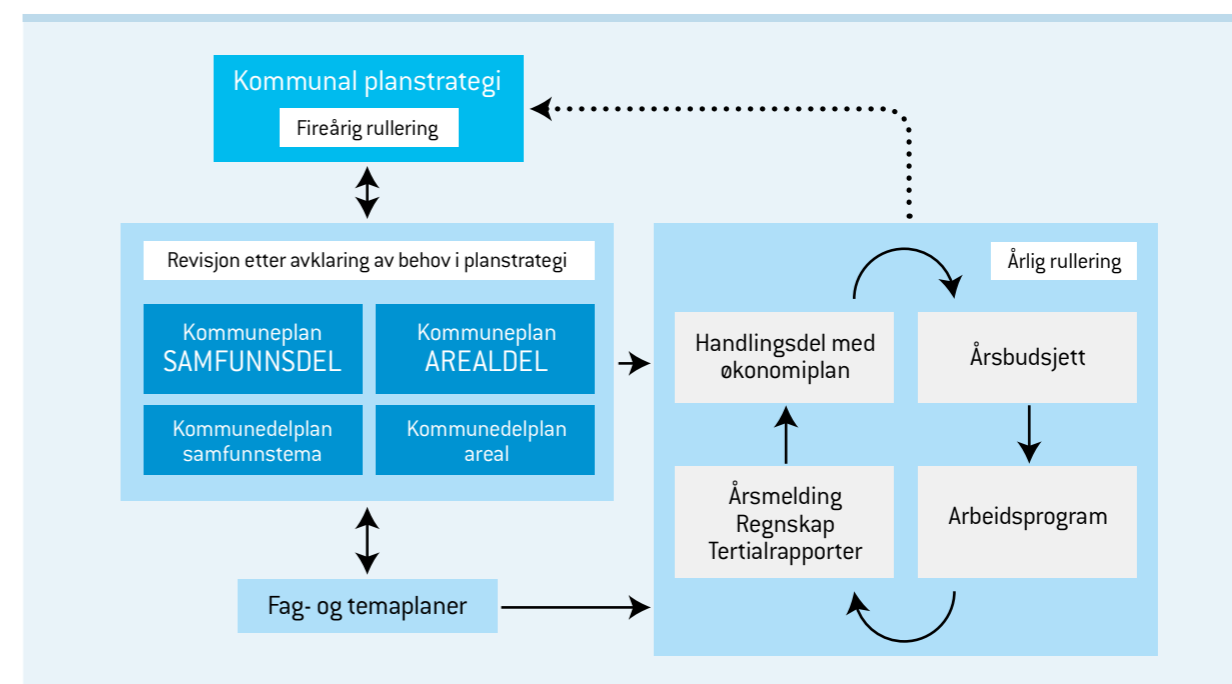
1. Innledning

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede strategiske styringsdokument. En levende samfunnsdel er derfor kommunens viktigste strategidokument.

Planen legger føringer for økonomiplanen, årsbudsjettet, virksomhetsplanen og alle andre kommunale planer. «Alta vil» er kommunepolitikernes hoved-

verktøy for å gi en samlet og synlig retning på Altas utvikling i et 12-årsperspektiv.

Samfunnsdelen er hjemlet i plan- og bygningsloven, og forventningen er at kommunen i denne planen skal ta stilling til langsiktige utfordringer, mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon.

Figur: Plannivåer og -dokumenter etter plan- og bygningsloven (venstre) er koplet på de årlige prosesser etter kommuneloven (høyre).

Plandokumentet er bygd opp i to hoveddeler; en beskrivende del av status, utviklingstrekk og fokusområder i planprosessen, samt en politikkdell med samfunnsdelens mål og strategier fordelt på planens fire satsingsområder:

1. Kunnskap og kompetanse
2. Næringsutvikling og nyskaping
3. Trivsel og livskvalitet
4. Attraktivt regionsenter i utvikling

I tillegg er kommuneøkonomi, organisasjon og kommuneplanens handlingsdel behandlet i eget kapittel.

2. Status og utviklingstrekk

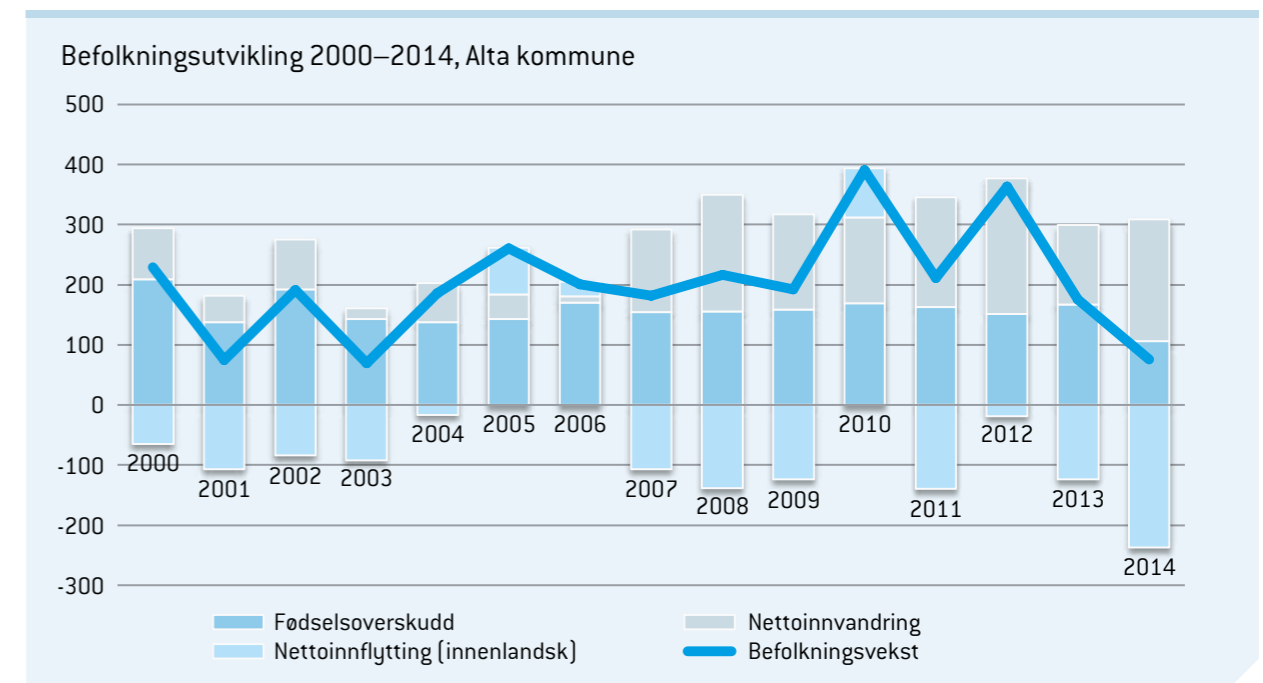

Foto: Hans Idar Haldorsen

Befolkning og bosetting

I 2015 passerte Alta kommune 20 000 innbyggere. Over 1/4 av Finnmarks befolkning bor i Alta kommune. Fra år 2000 til 2015 har Alta vokst med 3061 personer, noe som tilsvarer en middels stor finnmarks-kommune. Alta kommune har med et par unntak hatt befolkningsvekst hvert år siden 1960-tallet. De siste 15 årene har heller ikke vært annerledes, særlig på grunn av høy innvandring fra utlandet.

I nesten alle alternative befolkningsframskrivninger regner Statistisk sentralbyrå (SSB) med fortsatt vekst i Alta kommune. Basert på erfaringer fra forrige periode vil 1 % årlig vekst være et rimelig anslag å planlegge for i årene som kommer. I tall anslår SSBs siste framskrivninger at Alta kommunes folketall vil ligge et sted mellom 20 200 og 24 000 i år 2030 (se figur vedlegg 3). Stor befolkningsvekst er krevende for en kommune å håndtere, da presset på utbygginger samt sosial og teknisk infrastruktur blir stort.

Kilde: Statistisk sentralbyrå (SSB)

Selv om befolkningen i kommunen vokser, er den geografisk ulikt fordelt. 79 % av innbyggerne bor i grunnkretser innenfor Alta by. 5 % bor i distrikts-Alta (tidl. Talvik kommune), mot 8 % i 2000. Som det framgår av tabellen i vedlegg 2, har et hovedtrekk siste 15 år vært at byens randsone (Hjemmeluft og Trans-

farelv/Saga) har vokst kraftig, sentrum noe mindre, mens distriktet (med unntak av Talvik og Kviby) taper innbyggere. Nærområdet holder stand, sammen med flere av bydelene i øst. Gjeldende arealdel av kommuneplanen har framskrevet arealbehovene til 2030 – lenger enn hva «Alta vil» strekker seg. Det er

derfor ikke utredet nye arealbehov i denne samfunnsdelen, men mål og strategier for neste revisjon av arealdelen er inkludert.

For Alta kommune vil det være viktig å arbeide for at distrikts-Alta også i framtida skal ha livskraftige bygder med boliger, arbeidsplasser, servicetilbud samt gode kommunikasjoner og infrastruktur. Talvik og Kviby bør fokuseres på som distriktssentra på hver side av Altafjorden. Pågående debatt om kommunestrukturen kan igjen aktualisere kommunens distriktspolitikk dersom kommunegrensene skulle bli endret i planperioden.

Alta sentrum er i norsk sammenheng et ungt sentrum under utvikling, og som må styrkes. I løpet av siste 40 år er det etablert bygg og anlegg for flere milliarder kroner, men fortsatt gjenstår mye. For å få gjennomført reguleringsplanen for Alta sentrum må blant annet flere bebygde sentrumsområder gjennomgå fornyelser. Som flere har etterspurt i planprosessen, bør det derfor vektlegges en arealutvikling som bygger opp under sentrum som urban kjerne i Alta. Bossekop og Elvebakken må utvikles som bydelsentrum med sine særegenheter.

Arbeid og næring

Alta kjennetegnes av en variert næringsstruktur med mange små og mellomstore bedrifter. Altas styrke er at kommunen ikke er ensidig avhengig av én næring eller aktør. Næringslivet i Alta og regionen rundt har

siste tiårsperiode opplevd sterk vekst, særlig generert av olje- og gassutbyggingene i Barentshavet med tilhørende prosessering og støttetjenester på land. En fellesnevner når ulike bransjer omtaler framtida er økende kompetansekrav. Alta har næringsområder som både har historisk forankring i kommunen, og som utgjør kompetansemessige tyngdepunkter i regionen, for eksempel bergverk og mineral, bygg og anlegg, handel og service, landbruk, fiskeri og reindrift.

Den viktigste ressursen i Alta er imidlertid den menneskelige kapitalen. Som befolkningscenteret i Finnmark, med en særlig høy andel unge, har Alta de beste forutsetninger for videre vekst i sysselsetting og verdiskaping lokalt og regionalt. En ung befolkning kombinert med kunnskaps- og kompetansemiljøer utgjør en mulighet for Alta til å være knutepunkt for industri og kunnskapsbasert næringsvirksomhet i Finnmark. Alta har de siste årene vært inne i en god periode med høy sysselsetting og lav ledighet.

Alta som et internasjonalt samfunn, hvor vi inkluderer tilflyttere og har gode relasjoner til partnere i inn- og utland, vil være et viktig konkurransefortrinn. Alta har posisjonert seg i Nordområdene gjennom å utarbeide en egen «Nordområdestrategi». Strategien vil måtte videreføres og utvikles i takt med samfunnsutviklingen for øvrig, slik at Alta styrker sin plass på Nordområdekartet.

Olje, gass og energi

Utbyggingen av Snøhvit og Goliat markerte et industrielt tidsskille i Finnmark. Alta vil være et reelt alternativ for lokalisering og etablering av ulike tjenester knyttet til videre utvikling i petroleumsnæringen i fylket. Logistikk, serviceindustri, støttedfunksjoner og administrasjon er særskilte områder som Alta må legge til rette for. Fornybar energi er et annet vekstområde, og representerer muligheter for Alta relatert til samfunnsutvikling og økt aktivitet i regionen.

Oppdrett og havbruk

Oppdrettsnæringen sysselsetter 615 personer i Finnmark¹. Som en stor oppdrettskommune må Alta legge til rette for langsiktige landbaserte løsninger for denne næringen. I første omgang innebærer dette slakteri og foredlingsanlegg som kan ivareta nødvendig volum for aktørene i regionen. Alta kommune vil, sammen med næringen selv, arbeide for en systemendring som gir vertskommunen større økonomisk effekt av næringen.

Reiseliv og opplevelser

Reiselivsnæringen har over tid utviklet gode produkter, og innehar høy kompetanse. Det må gis rammebetingelser for videre utvikling i næringen. Framover blir en hovedoppgave å etablere et apparat som markedsfører Alta helhetlig utad, i samarbeid med regionen og landsdelen for øvrig. Reiselivsprodukter og opplevelser må også utvikles slik at turister og andre

finner Alta attraktiv å reise til. Gode flyforbindelser og cruisefasiliteter er i denne sammenheng svært viktig.

Bergverk og mineraler

Alta har stolte tradisjoner innen skifer og bergverk. Gode rammebetingelser for eksisterende bergverksindustri i kommunen blir viktig å jobbe for. Alta vil at bergverks- og mineralindustrien i Finnmark skal vokse, og vil derfor arbeide for at Alta blir et kompetanseknutepunkt for denne utviklingen.

Kompetanseintensive næringer

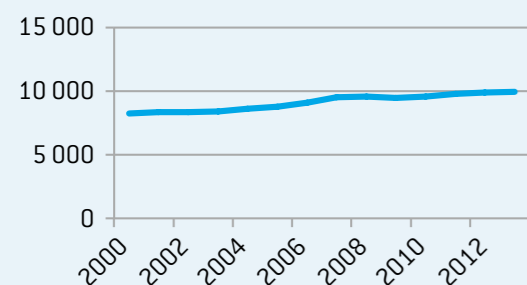
Arbeidsplasser der kunnskap og kompetanse er innsatsfaktor og produkt har vokst markert i Alta de seinere år. Dette innbefatter ikke minst offentlig sektor. Alta som universitetsby vil arbeide for utvikling av eksisterende bedrifter, samt etablering av flere teknologibedrifter og kunnskapsintensive private og offentlige virksomheter. Alta vil ta en aktiv rolle for et tett samarbeid mellom FoU-miljøer, universitetet og næringslivet.

Bygg og anlegg

Bygge- og anleggsbransjen i Alta har gjennom årtier vist vilje og evne til oppbygging av kompetanse og pågangsmot for oppdrag i og utenfor Alta. Denne utviklingen bør bygges videre på i møte med store samferdselsprosjekt som E6 vest for Alta, tunnel i Kløfta, avlastningsvei samt annet bygge- og anleggsarbeid i regionen.

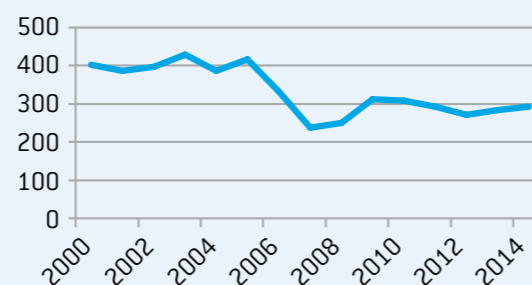
¹ Fiskeridirektoratet 2014

Sysselsatte med bosted Alta
15–74 år 2000–2013

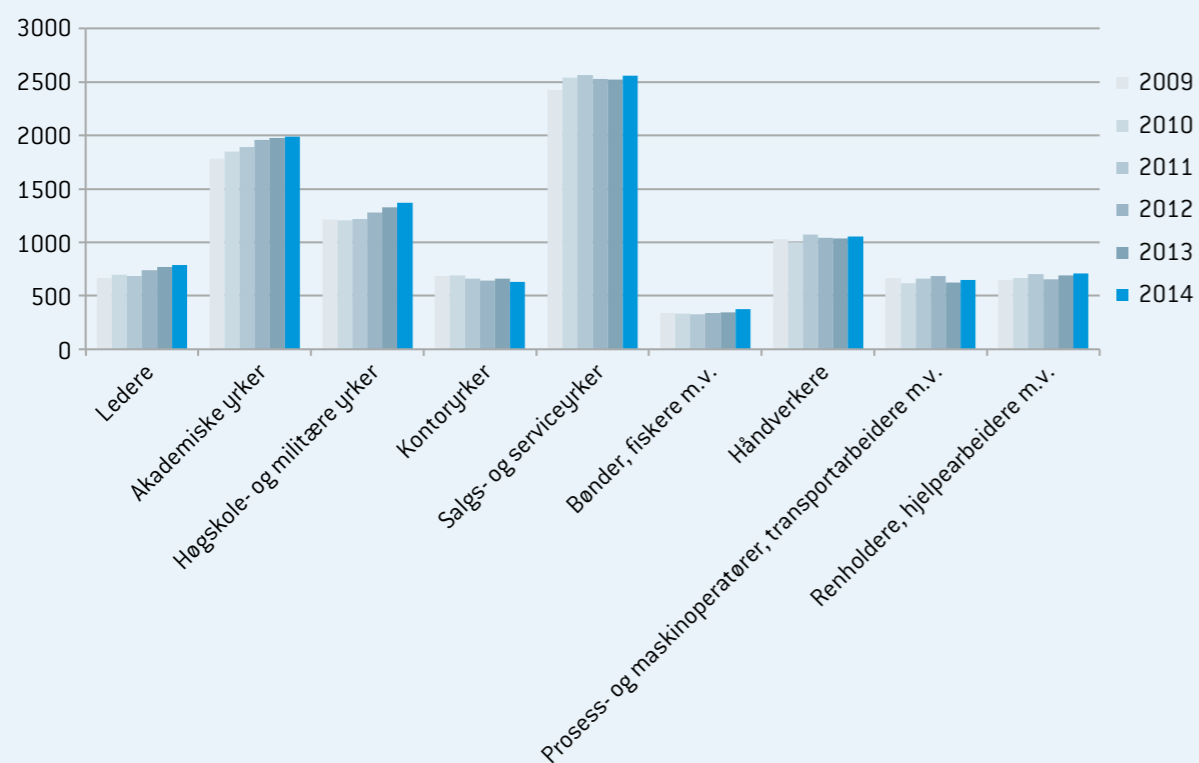

Kilde: SSB/NAV (registerdata)

Registrerte arbeidsledige i Alta,
årgjennomsnitt 2000–2014

Sysselsatte i Alta kommune etter yrke, 2009–2014

Kilde: SSB. Tall pr. 4. kvartal.

Landbruk

Alta er den største jordbrukskommunen, og en av fire barskogskommuner, i Finnmark. Landbruksnæringen har alltid stått sentralt i Alta, og veksten innenfor både tradisjonelt jord- og skogbruk har vært stor de senere år. I tillegg til det tradisjonelle, vil Alta kunne videreutvikle landbruket ved å utnytte de lokale fortrinn som arktiske vekster har. Det handler om å legge til rette for produksjon av kortreiste grønnsaker og bærsorter, samt videreføring av lokal trelast og energi, og økt karbonopptak gjennom skog. Potensialet er stort for et aktivt jord- og skogbruk.

Fiskeri

Per januar 2015 var 98 personer registrert i fiskerimantallet i Alta. Over lang tid har det vist seg vanskelig å opprettholde fiskemottak i kommunen. Viktige årsaker til dette har vært ressurstillgang, samtidig som

lønnsomheten ved å drive konvensjonelt fiskemottak har vært marginal. Trolig vil framtidens fiskerinæring i Alta innrettes på kombinasjon av mottak, oppkjøpsfartøy og tørrfiskproduksjon. Turistbasert fiske har hatt et oppsving de seinere år, og representerer nytt verdiskapingspotensial i distriktene.

Reindrift

Reindrift er en kulturbærer og viktig samisk næring i Finnmark. Ni sommerbeitedistrikt sokner til Alta kommune (ca. 30 000 rein), og kommunen er med dette en av landets største kommuner i reindriftssammenheng. Denne vertskapsrollen, samt Altas plassering i reiselivssammenheng, utgjør et strategisk utgangspunkt for videre samarbeid og næringsutvikling. Alta kommune vil legge til rette for dette gjennom å sikre reindriften nødvendig arealgrunnlag, samt medbestemmelse og forutsigbarhet i planprosesser.

Infrastruktur og kommunikasjoner

Alta kommunes utstrekning gjør det nødvendig med gode kommunikasjonsløsninger for å knytte by og distrikt sammen. De beste forutsetninger for regionens videre vekst og utvikling legger man ved å vektlegge transportløsninger som muliggjør et mest mulig integrert bo- og arbeidsmarked i Vest-Finnmark.

Alta lufthavn er et sentralt knutepunkt for trafikk i Vest-Finnmark, og må sikres optimal utnyttelse i forhold til mulig kapasitet. Infrastrukturen må tilpasses morgendagens flypark. Stamveiene E6 og Rv93 inn mot Alta er under oppgradering og nye utbedringer planlegges. Sikre transportkorridorer til og fra Alta er viktig for både befolkningen og næringslivet i regionen, i likhet med rask realisering av avlastningsveien.

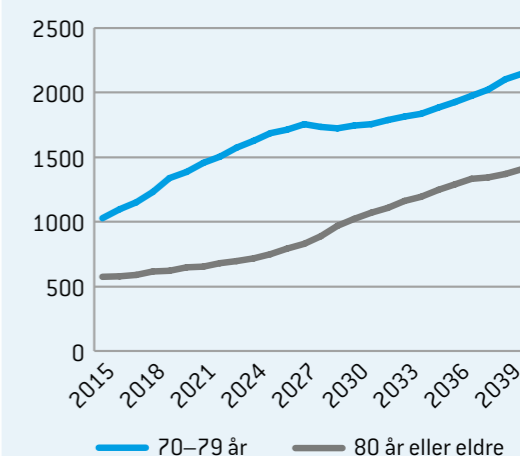
En samordnet areal- og transportplanlegging vil være et viktig grep for bolyst, folkehelse og miljø i Alta. Det er derfor viktig å fortsette tilretteleggingen for gående og syklist, samt videreutvikle kollektivtilbudet. Dette vil på sikt medføre flere alternativer til tradisjonell bilbruk.

Helse, omsorg og trivsel

Alta kommune har over lang tid, og i samarbeid med foreninger og ideelle organisasjoner, utviklet gode helse-, omsorgs- og sosialtjenester. Mulighetene for videreutvikling av helse- og omsorgstjenestene til beste for Altas innbyggere synes gode, men bildet er samtidig ikke utfordringsfritt. Demografien i Norge og Alta er i endring ettersom de store barnekullene fra 1940- og 50-tallet når pensjonsalderen. Alta kommune har fastsatt seniorpolitikk og strategier for ivaretagelse av seniorer som ressurs. Videre planlegges det for bygging av et moderne omsorgssenter i Alta sentrum. Velferdsteknologiske løsninger vil også bli et vekstområde, og noe Alta vil kunne satse videre på.

I Alta kommune har folkehelsearbeidet vært systematisert siden 2007. Viktigst for folkehelsearbeidet

Eldre i Alta kommune framskrevet til 2040

Kilde: SSB. Framskrivning basert på alternativ middels nasjonal vekst.

framover vil være å gjennomføre tiltak som sikrer at barn og unge trives, at ungdommen tar utdanning, samt bidra til at befolkningen i Alta sikres sunne alternativer. Særlig gjelder dette fysisk aktivitet. Erkjennelsen av «helse i alt vi gjør» er en kjerne i folkehelsearbeidet. Eksempelvis fremheves fullført videregående opplæring som det viktigste bidraget til god folkehelse. God forebygging vil spare samfunnet for store kostnader relatert til helseproblemer seinere.

For Alta kommune blir det viktig å bygge videre på politikken som har skapt stadig flere og bedre helse- og omsorgstjenester i kommunen, blant annet i samarbeid med private, ideelle organisasjoner og frivilligheten. Ved siden av utviklingen av spesialisthelsetilbudet, vil kommunens egen kartlegging av folkehelsestatusen følges opp. Forebyggende arbeid, tiltak for folkehelse og samhandling blir viktige innsatsområder i årene som kommer. Innenfor helse- og omsorgsfeltet finnes store muligheter for innovasjon og verdiskapning. Samtidig må kommunen som arbeidsgiver sikre fagfeltet nødvendig kompetanse og god kvalitet i velferdstjenestene.

Utdanning og kompetanse

Kunnskap og kompetanse har stått svært sentralt som drivkraft for Altas vekst de siste tiårene. Vekstpotensialet som ligger i næringsutvikling og innovasjon basert på FoU, kunnskap og kompetansearbeidsplasser, vil ikke bli mindre i framtida. Alta som knutepunkt for kunnskap og kompetanse i Finnmark er således svært viktig å bygge opp under. Behovet for

kompetent arbeidskraft i ulike sektorer er stort, og avgjørende for Finnmarks videre vekst og utvikling. Alta har en god grunnopplæring i barnehager og grunnskole, en stor videregående skole samt universitet og forskningsmiljø med ambisjoner på vegne av byen og regionen. Samlet gir dette et stort potensial for vekst og økt verdiskapning.

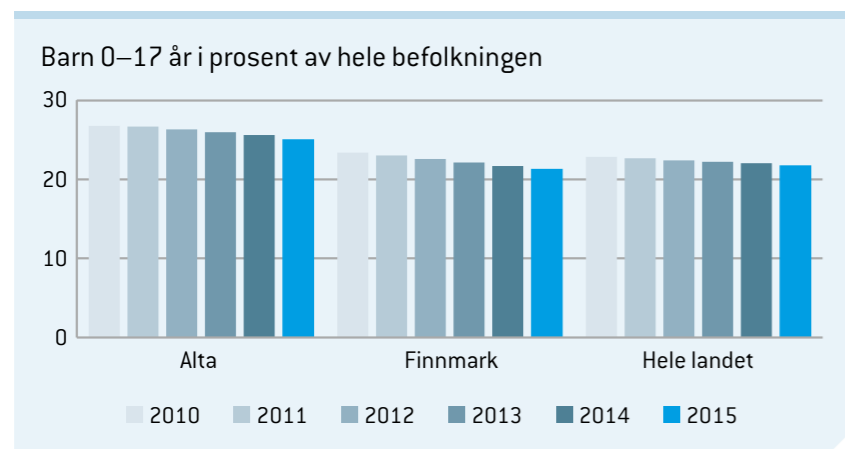
arvliste – en merkevare med stor tiltrekningskraft og en ressurs for samfunns- og næringsutvikling.

Kulturområdet i kommunen er stort. Eksempelvis organiserer idretten i Alta om lag 8500 medlemmer, og Alta kulturskole har ca. 550 elever fordelt på områder som musikk, visuelle kunstfag, teater og dans.

Satsing på kultur, idrett og friluftsliv er viktig fordi det bidrar til bygging av lokal identitet og tilhørighet. Det virker forebyggende i forhold til kriminalitet og rusmisbruk, samt at folkehelse styrkes. De store

idretts- og kulturarrangementene bidrar dessuten til å markedsføre Alta på en svært god måte med mange positive ringvirkninger for næringsliv og befolkning for øvrig. Et godt kulturtilbud vektlegges av mange i undersøkelser om flytting og bolyst.

Alta har store naturområder fra fjell, skog og vidde, til elver, vann og sjø. Altas langstrakte bebyggelse gir kort vei ut i naturen. Kombinert med et godt og stabilt klima gir dette kommunen et stort fortrinn for muligheten til et aktivt og variert friluftsliv.

Kilde: SSB

For å ta nye steg, er altasamfunnet avhengig av å skape en «kultur for læring». Det er viktig at hele utdanningsløpet ses i sammenheng, og at de ulike institusjonene bidrar til samarbeid for å effektivisere dette. Det må være en rød tråd fra barnehagen, gjennom grunnskole og videregående skole, helt opp til høyere utdanning som gjør at hver elev får realisert sitt potensial til samfunnets beste. Fullført utdanning, uansett nivå, er viktig for hvert enkelt individ, og bidrar til god samfunnsutvikling.

For Alta blir det viktig at UiT Norges arktiske universitet styrker sin tilstedeværelse i Alta, og at Alta kjenntegnes som en attraktiv universitetsby å studere og arbeide i. Videre blir det viktig med gode rammevilkår for fortsatt faglig tyngde og kunnskapsproduksjon ved forskningsmiljøene utover universitetet. Videre blir det viktig å arbeide for etablering av nye institusjoner og miljøer, for eksempel relatert til nordområdene og samiske forhold. Alta kommune som arbeidsgiver

vil verdsette kompetansen som organisasjonen selv besitter, og videreutvikle denne. Slik kan en sikre kommunen rekruttering og god anseelse som arbeidsgiver, samt holde på nødvendig kompetanse i tjenesteproduksjonen.

Kultur, idrett og friluftsliv

Alta har over år bygd seg opp med Nordlysbyen som identitet og merkevare. Verdens første nordlysobservatorium ble bygget på fjellet Halde i Alta, og er en attraksjon kommunen ønsker å både bevare og videreutvikle. Kultur, idrett, friluftsliv og et vell av arrangementer er viktige ingredienser i utviklingen av Alta som attraktivt bosted og reisemål for opplevelser. Kultur har samtidig verdi i seg selv, og bidrar til identitet og positive opplevelser for publikum og utøvere – amatører så vel som profesjonelle.

Kulturarven i Alta gir kommunen særpreg og egenart. Kommunen har to oppføringer på UNESCOs verdens-

Foto: Stefan Dahlgvist

3. Mangfold og tilhørighet

Vi bor i Alta!

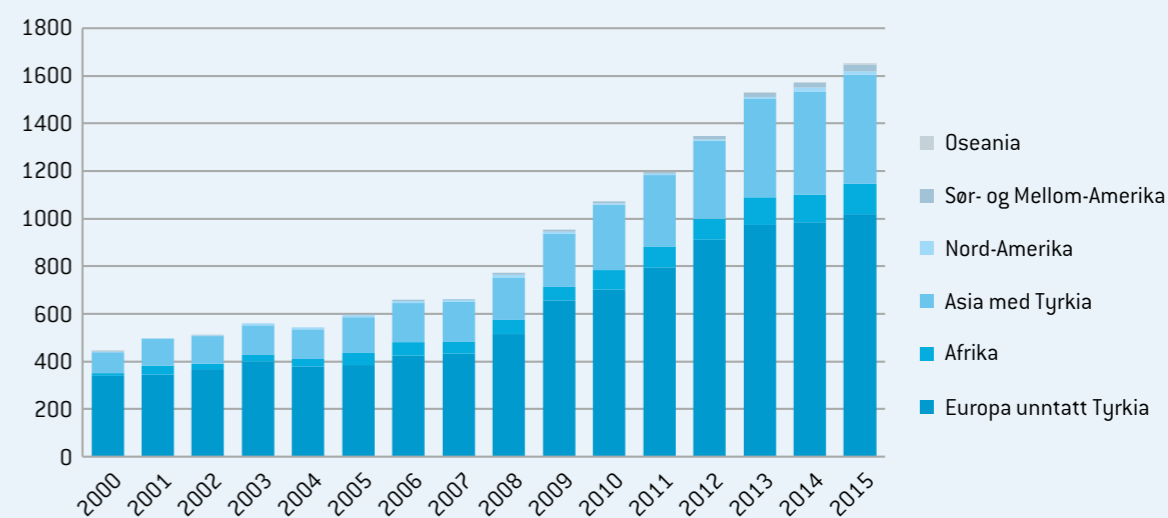
Alta har til alle tider vært et område der ulike mennesker har møttes og slått seg ned for arbeid og det gode liv. I nyere tid har innbyggere fra hele verden kommet til Alta i takt med globalisering, flyktingestrømmer, og europeisk arbeidsmarkedsintegrasjon som følge av EØS-avtalen. Alta kommune er i dag mer internasjonal enn noen gang, med de muligheter og utfordringer det bringer med seg.

Statistikken forteller om en firedobling av antallet innvandrere bosatt i Alta siden århundreskiftet. Om

lag 180 elever i Alta får undervisning i fremmedspråk i 2015. Trolig vil utviklingen vi har opplevd de seinere år med økende migrasjon globalt fortsette. For Alta som samfunn er det viktig å bygge kultur for at alle skal kunne føle seg som altaværing, uavhengig av bakgrunn. Fellesnevneren er hjemkommunen vi deler på 70 grader nord. Toleranse, åpenhet og inkludering av nye innbyggere er verdier som vi trenger å dyrke i denne sammenhengen.

Mun orun Álttás!

Innvandrere bosatt i Alta etter verdensdel 2000–2015

Kilde: SSB

3.1 Tilrettelegging for samisk og kvensk/norsk-finsk kultur, næring og samfunnsliv

Samtidig som Alta blir mer mangfoldig, er kommunen del av en fleretnisk historie og geografi i nordområdene. Som henholdsvis urbefolkning og nasjonal minoritet i Norge er samer og kvener/norskfinner viet

anerkjennelse og oppmerksomhet med egne mål og strategier i planen.

Kommunenes ansvar for å ta hensyn til samiske interesser i planleggingen er styrket de senere år, blant annet i plan- og bygningslovens bestemmelse om sikring av naturgrunnet for samisk kultur,

næringsutøvelse og samfunnsliv. Alta er en av landets største reindriftskommuner i sommerhalvåret, og sjøsamisk kultur har lange og sterke tradisjoner i Altafjorden. Skoleåret 2014/15 får 37 elever undervisning i samisk som førstespråk og 180 elever samisk som andrespråk.

Kommunestyret vedtok i mars 2014 å påbegynne prosess med mål om å få til en samarbeidsavtale med Sametinget. Intensjonen er en avtale som kan bidra til å styrke samisk språk og kultur i Alta. En styrket stilling for samisk identitet, språk og kultur er til berikelse for hele altasamfunnet.

Mie asun
Alattiossa!

Kvensk/norskfinsk innvandring er en del av Altas historie som en blant annet finner spor av i stedsnavn i Alta. Kvener/norskfinner har status som nasjonal minoritet i Norge og kvensk ble i 2005 anerkjent som et eget språk.

I Alta gis det i skoleåret 2014/15 opplæring i finsk som andrespråk for 59 elever. For kvener/norskfinner i Alta og befolkningen for øvrig er det viktig med synliggjøring og støtte til arbeid som styrker språket og bygger opp under kultur og identitet.

Tilrettelegging for samisk og kvensk/norskfinsk kultur, næring og samfunnsliv er behandlet som et gjennomgående tema i planprosessen. Planens fire satsingsområder inneholder derfor mål og strategier knyttet til plantemaet og som kan leses i kapittel 6.

Я живу в
Альта!

Foto: Siv Suhr

4. Miljø og bærekraft

Foto: Stefan Dahlqvist

Nærhet til naturen er viktig for Altas befolkning og spiller en hovedrolle for fortsatt bolyst i Nordlysbyen og kommunen for øvrig. Målsettinger for godt miljø og bærekraftig utvikling har vært og vil fortsatt være sentrale i Altas videre vekst.

Drivkreftene bak samfunnsutviklingen og miljøtilstanden er stadig mer internasjonale i en globalisert økonomi. Nord- og polarområdene berøres av klimaendringer og miljøgifter som har sin opprinnelse i helt andre deler av verden. Miljøpolitikken utformes i økende grad under internasjonale avtaler, og for Norges del også som resultat av prosesser innenfor EU. Oppfølgingen av EUs vanndirektiv er et eksempel som viser at også norske kommuner involveres og tar ansvar i internasjonale miljøavtaler.

Bærekraftig utvikling handler om balansen mellom økonomisk og sosial utvikling og ivaretagelse av miljøhensyn, og begrepet er forankret i formålsparagrafen

til plan- og bygningsloven. Vi har alle et selvstendig og et felles ansvar for miljøet i Alta, og vi må alle bidra for at utviklingen skal gå i en bærekraftig retning – økologisk, økonomisk og sosialt. Diskusjoner om lokale miljømål for Alta har derfor vært et gjennomgående tema i planprosessen.

I kapittel 6 er mål og strategier for miljø og bærekraft i Alta fordelt på planens fire satsingsområder. Stikkord for miljø og bærekraft i Alta og som har vært gjengangere i planprosessen er:

- Livskraftig fjord og elv
- Matproduksjon og skogbruk
- Kulturminner og kulturlandskap
- Godt miljø i by, nærområde og distrikt
- Aktivt friluftsliv og gode nærmiljøanlegg
- Klima og fornybar energi
- Kunnskap, verdier og holdninger

5. Økonomi, organisasjon og kommuneplanens handlingsdel

5.1 Økonomi og handlingsregler

Alta kommunens økonomiske situasjon har vært preget av sterk vekst over tid og voksende kommunale oppgaver. Dette har medført økonomiske utfordringer som i framtida vil kreve at tjenesteproduksjonen tilpasses en økonomisk bærekraftig drift. Kommunens økonomiske situasjon kaller på et stort behov for handling. En økonomi under kontroll, og som forvaltes på en bærekraftig måte, er et helt nødvendig redskap for god drift samt evne til fornyelse og utvikling over tid.

Målet de fastsatte økonomiske handlingsregler i kommuneplanens samfunnsdel er å sikre sammenheng mellom mål i kommunens øverste planverk og økonomiplanleggingen. Dette er gjort gjennom å synliggjøre og forankre de hovedgrep som skal benyttes for å skape en bærekraftig økonomisk utvikling over tid. Hovedgrepene er nedfelt i kommuneplanens samfunnsdel og gir føringer for kommunens økonomi- og virksomhetsplanlegging framover. Under følger de fire handlingsregler som legges til grunn for all økonomiplanlegging i Alta kommune i planperioden.

1: Netto driftsresultat bør over tid være 2 % av brutto driftsinntekter

Netto driftsresultat ses gjennomgående på som det viktigste måltallet for kommunal økonomi. Det er også det måltallet som brukes når regnskapsresultatene skal sammenlignes med andre kommuner, blant annet i KOSTRA. Generelt er et godt netto driftsresultat en indikator på kommunens økonomiske handlefrihet.

2: Disposisjonsfond bør over tid være minimum 5 % av brutto driftsinntekter

Disposisjonsfondet er et fritt fond og står til kommunestyrets frie disposisjon. Bruk av fondet må vurderes nøye hver gang, da dette er kommunens

«sparekonto». Fondene viser hvor mye kommunen har satt av til senere års drifts- og investeringsformål og er den delen av «reservene» som gir best uttrykk for den økonomiske handlefriheten. Kommunen bør til enhver tid ha en buffer til å møte uforutsette hendelser, som svikt i inntekter eller økte utgifter.

3: Netto lånegjeld bør over tid ikke overstige 80 % av brutto driftsinntekter

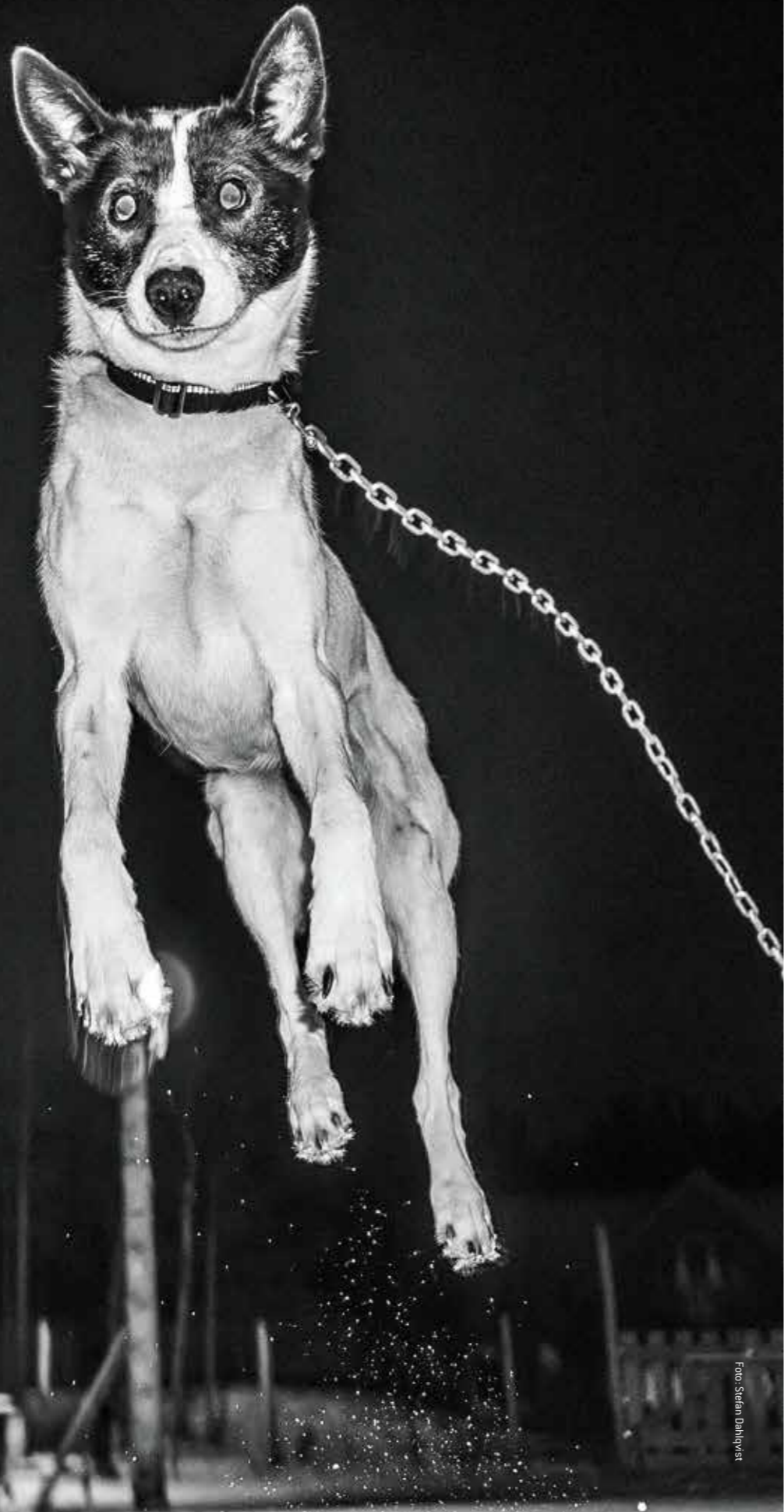
Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter er et mye brukt nøkkeltall. Sammen med netto driftsresultat er dette det mest brukte nøkkeltallet i kommunesektoren.

4: Grad av egenkapital på investeringer bør over tid være på 30 % av totale investeringskostnader

Det er naturlig at størrelsen på investeringene varierer mellom år. Et klart krav til egenfinansiering av investeringene vil sette begrensninger både på størrelsen på investeringene og låneopptaket. Dette vil igjen bidra til å holde rente- og avdragsbelastningen nede.

5.2 Organisasjon

Alta kommune har om lag 1300 årsverk, og medarbeiderne i Alta kommune er organisasjonens viktigste ressurs. Kompetanse vil være nøkkelen for framtidens tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling. Kommunens involvering i samfunnet og næringslivet, samt kvaliteten på vår tjenesteproduksjon, spiller en vesentlig rolle for Alta som attraktiv kommune å bosette seg i. Alta kommune må dermed som organisasjon både ivareta den gode utviklingen som har vært, og tenke hva som må fokuseres på for at en også i årene som kommer skal være både en attraktiv kommune og arbeidsgiver.

Til utfordringene kommunen vil møte i årene framover, hører:

- *Ledelse og lederutvikling* – Forskning og erfaring viser at god ledelse er en kritisk suksessfaktor for å lykkes med å oppnå målsettinger.
- *Arbeidsmarkedsutviklingen* – Det er større avgang enn tilgang på arbeidskraft, samtidig som vi får flere eldre arbeidstakere.
- *Demografisk utvikling* – Vi får flere innbyggere som lever lengre, noe som får konsekvenser for tjenestetilbudet vårt, spesielt innen helse og sosial.
- *Rekruttere/beholde* – Konkurransen om arbeidskraft og vårt omdømme i arbeidsmarkedet vil påvirke hvordan vi arbeider med rekruttering. Vi både ser og har erfart at det er hard konkurranse om ulike stillinger.
- *Strategisk kompetansestyring* – Vi må arbeide med kompetanseutvikling rettet mot framtidige behov, slik at vi leverer gode tjenester til innbyggerne.
- *HMS og inkluderende arbeidsliv* – Vi har fortsatt et lavere nærvær enn målsatt de siste årene.

Arbeidsgiverpolitikk

Alta kommunes arbeidsgiverpolitikk ble sist vedtatt av kommunestyret i mars 2014. Med arbeidsgiverpolitikk menes de verdier, holdninger og handlinger Alta kommune som arbeidsgiver skal ha overfor arbeidstakerne i kommunen. Målet med arbeidsgiverpolitikken er at Alta kommune skal oppleves som en åpen, handlekraftig organisasjon og en attraktiv arbeidsgiver. Dette innebærer at:

- Adferden til hele organisasjonen skal bære preg av vårt verdigrunnlag «Åpenhet, trygghet og respekt» – der både ledere og ansatte skal oppleves imøtekommende og synlige.
- Alta kommune skal være en arbeidsplass med høy trivselsfaktor, og hvor man skal se fram til å gå på jobb, møte kollegaer og brukere. Vi ønsker å framstå som en seriøs og profesjonell organisasjon for både ansatte og samarbeidspartnere, som leverer gode tjenester til innbyggerne og brukerne.
- Brukerne av våre tjenester skal gjennom medvirkning og tilbakemelding kunne være med på

å påvirke våre tjenesteleveranser, bl.a. gjennom brukerundersøkelser.

- Det er et mål om kjønnsbalanse i alle typer stillinger der ett kjønn dominerer. I vår organisasjon skal det være lik lønn for likt utført arbeid, når erfaring og kompetanse er tilsvarende.

Verdigrunnlaget

Verdigrunnlaget er plattformen for vår atferd og våre holdninger. Målet er at verdigrunnlaget skal ligge naturlig til grunn for handlingene til våre folkevalgte, våre ledere og våre ansatte i det daglige. Dette preger oss i møtet og dialogen med både egen organisasjon, brukere og omgivelsene forøvrig.

- *Åpenhet*: Informasjon gjøres tilgjengelig, kunnskap deles og endringsprosesser gjøres åpne og synlige.
- *Trygghet*: Det skal ikke skje endringer uten en forutgående prosess som du selv har deltatt i. Forståelse og tillit er en forutsetning for at den enkelte skal føle seg trygg i sine omgivelser.
- *Respekt*: Vi skal vise respekt for hverandres ulikheter og behov. Aktiv lytting, ærlighet og evne og vilje til god dialog er nødvendige forutsetninger for å oppnå dette.

5.3 Kommuneplanens handlingsdel

Samfunnsdelen inneholder ikke tiltak, men mål og strategier som skal utdypes og konkretiseres i kommunedelplaner eller temaplaner på ulike tjenestemråder. Tiltak utvikles og gis økonomi i handlingsdelene til kommunedel- og temaplaner. Samkjørt med kommunens årlige budsjettprosess vil alle tiltak tas inn og prioriteres i kommuneplanens handlingsdel, som i Alta er eget kapittel i økonomiplanen, og påfølgende virksomhetsplan.

Strategisk ledelse i kommunen eier og styrer koplinsen mellom samfunnsdelen, tiltak i del- og temaplaner, og prioriterte tiltak i handlingsdelen/økonomiplan og virksomhetsplanen. Intensjonen er å styrke og lette arbeidet med rapportering og evaluering av måloppnåelsen.

Økonomiplanen med handlingsdel tar utgangspunkt i kommuneplanens samfunnsdels mål, strategier og utfordringer, og angir hvordan kommunen skal anvende sine ressurser for å nå vedtatte politiske mål.

Årsbudsjettet beskriver ressursfordelingen i detalj, og vedtas i desember hvert år, mens årsregnskapet oppsummerer hvordan ressursbruken faktisk ble.

Virksomhetsplanen beskriver prioriterte tiltak per virksomhetsområde som oppfølging av kommuneplanens handlingsdel/økonomiplan og delplaner/temaplaner. Virksomhetsplanen revideres hvert år og legges fram for formannskapet på nyåret.

Foto: Tor Berge Lekang

6. Mål og strategier

Dette kapitlet omhandler planinnholdet fordelt på planens fire satsingsområder. Integrert i satsingsområdene er planens to gjennomgående temaer som redegjort for i kapittel 3 og 4. Med mål menes ønsket oppnådd situasjon ved planperiodens utløp. Strategi-ene gir retning for hvordan oppnå målet. Mål og strategi gir retning for alle kommunedelplaner og tema-planer, og skal i kommuneplanens handlingsdel følges opp med prioriterte tiltak som bidrar til å oppfylle målene i planen. Tiltakene prioriteres i økonomiplan- og budsjettssammenheng for å samordne kommunedelplaner, temaplaner og skape en kapasitetsmessig og økonomisk gjennomførbar virksomhetsplan.

6.1 Kunnskap og kompetanse

Alta innehar et spekter av kompetanser som bidrar til velferd og verdiskapning. Læring foregår kontinuerlig og starter tidlig. Det mangfold av kompetanser (humankapitalen) altasamfunnet representerer, vil være vår viktigste strategiske ressurs framover. Gjennom å dyrke og videreutvikle kompetansene i kommunen, legger Alta de beste forutsetninger for å høste vekst, velferd og verdiskapning i kunnskaps-samfunnet – som vektlegges mer og mer nasjonalt.

Under dette satsingsområdet setter Alta kommune seg følgende mål og strategier for planperioden:

MÅL	STRATEGI
1. Alta vil være en ledende kunnskapsby i nord og et knutepunkt for kompetanse i Finnmark.	<ul style="list-style-type: none">a. Arbeide for Alta som kompetanseknutepunktet i Finnmark gjennom samarbeid, nettverk og markedsføring.b. Øke kommunens innsats og arbeid for forskning og utvikling (FoU) lokalt.c. Sikre en kunnskapsbasert forvaltning av natur og miljø, landbruk, verdensarv og kulturminner, samt arbeide for formidling av og kunnskap om naturmangfold, miljø- og klimapåvirkning og kulturminner i Alta.
2. Alta kommune vil være en kompetent og endringsvillig organisasjon, samt en foretrukket arbeidsgiver.	<ul style="list-style-type: none">a. Gjennom arbeidsgiverpolitikken, sikre kommunen nødvendig og god kompetanse, samt et godt arbeidsmiljø.b. Arbeide for gode IKT-systemer og teknologi til forbedring av kommunens organisasjon, tjenestetilbud og informasjonssjansarbeid.
3. Alta vil være en attraktiv universitetsby og skolesenter. Alta vil at UiT NAU i Alta og Alta videregående skole skal være gode kunnskaps- og kompetanseprodusenter.	<ul style="list-style-type: none">a. Arbeide for positiv utvikling av studietilbud og kvalitet ved institusjonene.b. Være et bindeledd og kontaktpunkt for institusjonene om viktige saker for Alta og regionen.c. Være en god vertskapsby for fagmiljøer, elever og studenter gjennom gode læringsfasiliteter, godt boligtilbud og attraktive fritidstilbud.

Foto: Stefan Dahlqvist

MÅL	STRATEGI
4. Alta vil at barnehagene skal være gode arenaer for læring, forebygging og allsidig aktivitet.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for god barnehagedekning, godt pedagogisk innhold og ansatte med barnehagefaglig kompetanse. b. Arbeide for økt fleksibilitet i barnehagenes organisering og åpningstider. c. Sikre gode og forutsigbare rammevilkår for de private barnehagene.
5. Alta vil ha en grunnskole som gir alle elever best mulig utgangspunkt for videre læring og arbeid. Altaskolen skal kjennetegnes av godt læringsmiljø, kvalifiserte lærere og resultater over landsgjennomsnittet.	<ul style="list-style-type: none"> a. Legge en skolestruktur til grunn som balanserer økonomisk bærekraft, gode fagmiljøer, godt pedagogisk innhold og nærhet til bosted. b. Arbeide for godt læringsmiljø og god kompetanse hos lærerne. c. Arbeide for godt samarbeid og helhet i tilbudet til barn og unge.
6. Alta vil ha gode tilbud i samisk og kvensk/ finsk språk, samt være et foretrukket sted for bruk og utvikling av samisk og kvensk/ norskfinsk kunnskap og kompetanse.	<ul style="list-style-type: none"> a. Sikre språkopplæring og kvalifiserte lærere i samisk i barnehage og skole, samt kvensk innenfor dagens finsk-undervisning i skolen. b. Videreutvikle Alta samiske språksenter – Álttá sámi giella-guovddáš. c. Arbeide for institusjonsbygging i Alta for kunnskapsutvikling om samiske og kvenske forhold. d. Samarbeide med Sametinget, andre institusjoner og lokale organisasjoner om styrket bruk av samisk språk, kunnskap og kompetanse.

6.2 Næringsutvikling og nyskaping

Næringslivet står tradisjonelt sterkt i Alta. Den sterke entreprenørskapskulturen og en ung befolkning er kommunens beste utgangspunkt for videre vekst og nyskaping. Samtidig vil det framover være viktig å satse også utover kommunegrensene i takt med regionens utvikling. Alta må posisjonere seg i Nord-

områdeutviklingen og gjøre seg relevant regionalt og nasjonalt. Kommunens høye kompetanse innenfor ulike bransjer vil være gull verdt i en tid med sterk konkurranse og krav til kompetanse og effektivitet.

Under dette satsingsområdet setter Alta kommune seg følgende mål og strategier for planperioden:

MÅL	STRATEGI
7. Alta vil ha økt verdiskaping og sysselsetting for alle, i et mangfold av næringer.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for et målrettet offentlig virkemiddelapparat gjennom samarbeid med næringslivsaktører. b. Arbeide for, og markedsføre, Alta som investerings- og etableringskommune.

MÅL	STRATEGI
	<ul style="list-style-type: none"> c. Arbeide for økt lokal verdiskaping og markedsadgang i Altas tradisjonsnæringer og nye næringer, herunder sikre flere arbeidsplasser i distrikts-Alta. d. Sikre god tilgang på næringsarealer, samt sikre forutsigbarhet og medbestemmelse for primærnæringene i arealplanprosesser. e. Verdsette lokalt eierskap og arbeide for reinvestering lokalt. f. Legge til grunn et bærekraftig nivå på sjømatproduksjonen i Altafjorden og verne om nasjonal laksefjord og Altalaksen som villaksstamme. g. Arbeide for tilrettelegging av arbeidsplasser for personer med nedsatt arbeids-/funksjonsevne.
8. Alta vil ha en sterk entreprenørskapskultur og gode betingelser for lærlinger, gründere og nyskaping.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for tilrettelegging for lærlinger, gründere og bedriftsetablering, blant annet gjennom «Ungt Entreprenørskap» og i samarbeid med næringslivet. b. Arbeide for nyskaping i kommunen og offentlig sektor, samt samfunns-entreprenørskap i frivillig sektor i hele kommunen.
9. Alta vil ha en anerkjent posisjon i Nord-områdene og forbindelser internasjonalt.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for Altas posisjon i Nordområdene som en anerkjent kommune, trafikknutepunkt og kompetanseknutepunkt. b. Arbeide for økt samarbeid med vennsbyene og andre utenlandske aktører, samt markedsføring av Alta internasjonalt. c. Arbeide for økt kunnskap og bevissthet om internasjonale forhold i Alta, samt for etablering av et engelskspråklig skoletilbud.
10. Alta vil ha et aktivt eierskap i kommunens selskaper for å sikre god forvaltning av de samlede verdier.	<ul style="list-style-type: none"> a. Følge opp og videreutvikle kommunens eierskapsmelding.

6.3 Trivsel og livskvalitet

Bolyst, grønne omgivelser, godt klima og høy trivselsfaktor er kvaliteter ved Alta som mange framhever, og som utvilsomt bidrar til at flere og flere velger å bo-sette seg i kommunen. Mangfold i tilbud og aktiviteter bidrar også til den høye bolysten i Alta. For et samfunn i vekst, er det viktig å holde på mangfoldet og arbeide for at alle skal kunne kjenne trivsel og stolthet over å

bo i Alta, uavhengig av bakgrunn og funksjonsevne. Tilrettelegging for en god oppvekst i Alta blir fortsatt en av kommunens hovedoppgaver, samt velferdstjenestene som er viktige for trivsel og livskvalitet for alle generasjoner.

Under dette satsingsområdet setter Alta kommune seg følgende mål og strategier for planperioden:

MÅL	STRATEGI
11. Alta vil være et åpent og inkluderende samfunn der vi tar vare på hverandre og har de beste oppvekstvilkårene for barn og unge.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for møteplasser og aktiviteter som samler befolkningen og bidrar til tilhørighet og fellesskap i et mangfoldig Alta. b. Arbeide for et universelt utformet Alta og gode tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne. c. Støtte og bidra til gode vilkår for frivillig innsats, lag og foreninger. d. Bekjempe mobbing og rasisme, og engasjere bredt mot rusmisbruk, vold og kriminalitet. e. Prioritere lavterskel fritidstilbud for en god oppvekst, uavhengig av økonomi.
12. Alta vil kjennetegnes av god folkehelse og aktiviteter som fremmer helse i hele befolkningen i et forebyggende perspektiv.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for økt kunnskap om helsefagar, og gode muligheter for sunne valg og fysisk aktivitet uavhengig av økonomi. b. Fremme folkehelse som tema, og fokusere på helsefremmende aktiviteter, i kommunens virksomheter og planlegging. c. Arbeide for aktivt friluftsliv for alle, skogens betydning og vern om viktig grønnstruktur. d. Arbeide for nærmiljøanlegg ved alle skoler, og videreutvikle turløyper, ski- og lysløyper samt friluftsområder som lavterskelarenaer for fysisk aktivitet. e. Arbeide for Alta som sykkelby, og prioritere gående og syklist i utbygginger. f. Samarbeide med næringsliv og frivillig sektor om aktiviteter som fremmer folkehelsen.
13. Alta vil ha gode og effektive helse- og omsorgstjenester av høy kvalitet.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for en framtidrettet struktur på tjenestene gjennom effektiv ressursutnyttelse, attraktive arbeidsplasser og nødvendig kompetanse. b. Prioritere forebygging i tjenesteproduksjonen, og arbeide for høy kvalitet på tjenestene gjennom blant annet økt grad av brukermedvirkning, individuell tilpasning og koordinerte tjenester ved behov.

MÅL	STRATEGI
	<ul style="list-style-type: none"> c. Arbeide for best, og flest mulige, spesialisthelsetjenester i Alta, samt rask og sikker pasienttransport. d. Sikre god beredskap for håndtering av kriser og katastrofer. e. Arbeide for bruk av velferdsteknologi for utvikling av nye og effektive omsorgstjenester av god kvalitet, og som bidrar til økt trygghet og selvhjelpenhet.
14. Alta vil ha boliger for alle i gode boområder, og at boforholdene skal fremme velferd og samfunnsdeltakelse.	<ul style="list-style-type: none"> a. Medvirke med kommunal boligforsyning til dempet prispress på boligmarkedet, arbeide for flere utleieboliger samt legge til rette for god boligforsyning i distriktene. b. Bruke kommunens utbyggingsavtaler som virkemiddel i gjeldende boligpolitikk. c. Arbeide for helsefremmende og trafikksikre boligområder med barnevennlige kvaliteter og god byggeskikk.

6.4 Attraktivt regionsenter i utvikling

Alta kommune vil bygge attraktivitet for regionen gjennom godt samarbeid med naboer, mangfoldig kulturliv gjennom hele året, idretts- og kulturarrangementer for et bredt publikum og opplevelser for innbyggere og turister – vinter som sommer. Nordlysbyen Alta blir attraktiv som regionsenter blant annet ved å sikre

gode kommunikasjonsløsninger og infrastruktur. Videre ønsker vi at våre aktiviteter skal skje innenfor naturens bæreevne i rene og trivelige miljøer.

Under dette satsingsområdet setter Alta kommune seg følgende mål og strategier for planperioden:

MÅL	STRATEGI
<i>Alta vil ha det slik</i>	<i>Alta vil gjøre det slik</i>
15. Alta vil oppfattes som aktiv, framtidrettet og inkluderende.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for Altas attraksjonskraft og «vi-følelse» i regionen. b. Arbeide for innbyggerne i Alta sin stolthet overfor hverandre, Alta kommune, bedrifter og lokalsamfunn i hele kommunen. c. Ta rollen som pådriver for utvikling i Finnmark, og arbeide konstruktivt for samarbeidsløsninger samt om endringer i kommunestruktur.
16. Alta vil ha et mangfoldig og aktivt kultur- og idrettsliv, med aktivitet året rundt i hele kommunen.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for gode arenaer og møteplasser for kultur og idrett, samt aktiv bruk av disse i samarbeid med frivillig sektor og universitetet. b. Arbeide for at flere kan realisere sin kunst, kultur eller idrett som yrke eller bedrift. c. Arbeide for god og tilgjengelig informasjon om kulturaktiviteter året rundt.

MÅL <i>Alta vil ha det slik</i>	STRATEGI <i>Alta vil gjøre det slik</i>
17. Alta er Nordlysbyen og vil være en attraktiv og opplevelsesfylt reiselivsdestinasjon.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for helhetlig og koordinert markedsføring av Alta som Nordlysbyen, med tilhørende aktiviteter og opplevelser fra hele kommunen. b. Arbeide for formidling og utvikling av samisk og kvensk kultur til styrke av Alta som by, kommune og reisemål. c. Ta vare på og markedsføre kulturminner og verdensarven i kommunen, samt videreutvikle kompetanse og formidling knyttet til dette.
18. Alta vil være en bærekraftig og attraktiv kommune og by som ivaretar utbyggingsbehov, landbruksverdier, folkehelse og infrastruktur.	<ul style="list-style-type: none"> a. Planlegge for 1 % årlig vekst og prioritere fortetting og effektiv arealutnytting i utvalgte områder, med høyest utnytting i og ved sentrum. b. Bevare Altas grønne preg og verne om viktig furuskog, grønnstruktur og kjerneområdet for landbruk (dyrka og dyrkbar mark). c. Arbeide for god tilstand på teknisk infrastruktur i hele kommunen.
19. Alta vil ha styrket sentrum med urbane kvaliteter som bidrar til økt aktivitet og bolyst.	<ul style="list-style-type: none"> a. Forsterke Alta sentrum som boligområde med varierte leilighetstyper, god byggeskikk og attraktive uterom. b. Arbeide for styrket handel i Alta gjennom konsentrering av detaljvarehandel i sentrum og tilrettelegging for festivaler og arrangementer. c. Prioritere sentrumsområder ved lokalisering av offentlige kontorarbeidsplasser og institusjoner. d. Videreutvikle Bossekop og Elvebakken som bydels-sentrum, samt naturlige sentrum i distriktet, med bl.a. økt bokkvalitet, gode uterom og fokus på stedenes historie.
20. Alta vil være et knutepunkt for kommunikasjon i Vest-Finnmark.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for Vest-Finnmark som felles bo- og arbeidsmarkedsregion med gode kommunikasjoner, bl.a. mellom Alta og Hammerfest. b. Arbeide for styrking av Alta som samferdsels- og gods-knutepunkt. c. Styrke kollektivtransporten og gjøre det mer attraktivt å reise kollektivt. Arbeide særlig for dagpendling internt i kommunen. d. Arbeide for null drepte og hardt skadde i trafikken. e. Styrke digital infrastruktur i kommunen og regionen.
21. Alta vil at aktivitetene våre skal skje innenfor naturens bæreevne, i et rent og trivelig miljø, og med god beredskap for klimaendringer og uønskete hendelser.	<ul style="list-style-type: none"> a. Arbeide for reduserte klimagassutslipp lokalt gjennom energibesparing og økt bruk av fornybar energi. b. Arbeide for økt miljø- og klimabevissthet, samt rene og trivelige omgivelser der alle tar ansvar. c. Sikre aktiv beredskap og god krisehåndtering.

Foto: Vibeke Oppgård

7. Vedlegg

Vedlegg 1: Oppsummering av SWOT-prosess mars 2013

Foto: Siv Suhr

STYRKER (interne):

- Godt entreprenørskap og arbeidskapasitet
- Regional aktør
- Frivillighet og dugnadsånd
- Ung befolkning, ungdom vender hjem
- Attraktive arrangement og varierte fritidstilbud
- Høy realkompetanse og arbeidsinnvandring
- Bolyst (klima, natur, miljø, kultur, skole, barnehager)
- Lett å rekruttere
- UiT NAU – bedre kompetanse til næringslivet, kompetansesenter
- Godt utdanningstilbud
- Folkehelseperspektivet
- Gode offentlige tjenester

SVAKHETER (interne):

- Høye boligpriser
- Ikke kartlagte yrkesmuligheter
- Offentlig kommunikasjon (kommunalt og regionalt)
- Politisk splittelse
- Samarbeid mellom offentlig næringsliv og utdanning
- Negativt storebrorstempel
- Samarbeid ved store prosjekt (klynger)
- Mangel på store aktører, industriareal og kapital
- Voksesmerter (dyrt og høyt nivå på alle tilbud)
- For svak oppfølging av de små innen kultur
- Innadventd
- Flytilbud
- Fleksibilitet i planverket
- Synkende dugnadsånd

MULIGHETER (eksterne):

- Olje & Gass (kompetansesenter)
- Mineralnæring (kompetansesenter)
- Fusjon HiF-UiT
- Logistikk-knutepunkt (samferdsel)
- Samarbeid regionalt internasjonalt (skape samarbeidsrelasjoner mot omverdenen)
- Bygg og anlegg: lengre enn i dag
- Mangfold (storfrakken)
- Areal
- Utvikle reiselivet (attraksjoner)
- Forstå globaliseringen
- Utvikle Alta som regionsenter
- Bygg byen innover (høyere hus)

TRUSLER (eksterne):

- Regional infrastruktur peker mot Tromsø
- Dårlig omdømme, lokaliseringkamp
- Svak fylkesadministrasjon
- Deler av administrasjonen ved UiT NAU er plassert eksternt
- Flere finanskriser
- Ikke tatt rollen som regionsenter
- Alta er ukjent for mange
- Mangler strategier for rekruttering (utdanning etter behov)
- Gamle strukturer
- Miljø/klimadebatten fraværende
- FEFO-begrensninger
- Nordlyset som merkevare
- Kamp om kompetanse
- Lover og regler

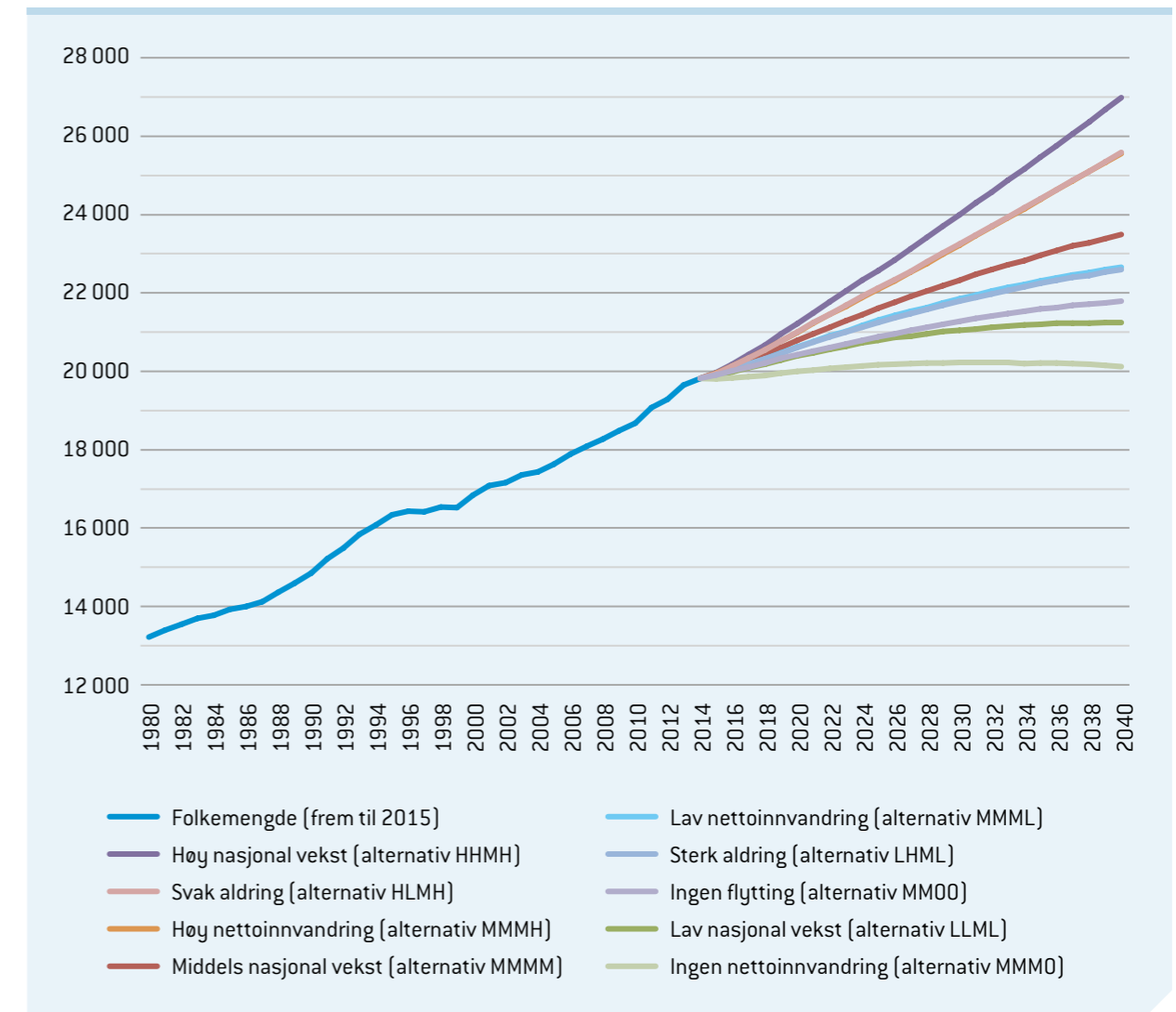
Prosessansvarlig: Kreativ Industri AS

Vedlegg 2: Befolkningsendring 2000–2015, grunnkretser, Alta kommune

Grunnkrets	Geografi, aggregert	Folkemengde og befolkningsendring			
		2000	2015	+/-	%
Transfarelv	By	518	1298	780	151
Hjemmeluft	By	277	693	416	150
Alta nye sentrum	By	165	305	140	85
Sentrum	By	586	822	236	40
Bossekop	By	2209	3010	801	36
Midtbakken	By	1178	1463	285	24
Aronnes	By	1093	1344	251	23
Holmen	By	119	146	27	23
Amtmannsnes	By	350	422	72	21
Komsa	By	184	215	31	17
Tollevik	By	367	417	50	14
Øvre-Alta	Nærområde	507	575	68	13
Elvestrand	By	193	218	25	13
Tverrelvdalen	Nærområde	850	958	108	13
Rafsbotn	Nærområde	467	516	49	10
Leirbotn	Distrikt	138	152	14	10
Eiby/Storelvdalen	Nærområde	361	384	23	6
Bukta	By	518	544	26	5
Skaialuft	By	81	84	3	4
Gakori	By	1298	1323	25	2
Elvebakken	By	603	613	10	2
Talvik	Distrikt	435	442	7	2
Kronstad	By	1363	1360	-3	0
Russeluft	Nærområde	102	101	-1	-1
Raipas	By	1565	1517	-48	-3
Kongshus	Distrikt	26	24	-2	-8
Kvenvik	Nærområde	206	184	-22	-11
Mathisdalen	Nærområde	79	66	-13	-16
Kåfjord	Nærområde	177	144	-33	-19
Korsfjord	Distrikt	59	42	-17	-29
Stjernøy	Distrikt	90	63	-27	-30
Isnestofte	Distrikt	86	59	-27	-31
Langfjordbotn	Distrikt	160	108	-52	-33
Storekorsnes	Distrikt	58	35	-23	-40
Komagfjord	Distrikt	73	34	-39	-53
Tappeluft/Riverbukt	Distrikt	54	24	-30	-56
Lille Lerresfjord	Distrikt	50	21	-29	-58
Nyvoll	Distrikt	68	28	-40	-59
Store Lerresfjord	Distrikt	26	10	-16	-62
Seiland	Distrikt	60	16	-44	-73
Sum		16 837	19 898	3061	18
Sum BY		12 667	15 794	3127	25
Sum NÆROMRÅDE		2749	2928	179	7
Sum DISTRIKT		1383	1058	-325	-23

Kilde: SSB, tabell 04317. Tall pr. 1.1.

Vedlegg 3: Faktisk befolkningsutvikling 1980–2015 og framskrevet 9 alternativer til 2040

Kilde: SSB tabell 10213

Population 2014: 19 898
 Area: 3 845 km²
 Latitude: 70° N
 www.visitalta.no

Alta Tourist Information

Visiting address: Bjørn Wirkolas vei 11, Alta
 Tel. +47 991 00 022
 E-mail: post@visitalta.no

Emergency numbers

Fire 110
 Police 112
 Ambulance 113

Accommodation

- 1 Thon Hotel Alta
- 2 Thon Hotel Vica
- 3 Scandic Hotel Alta
- 4 Bårstua Gjestehus
- 5 Altafjord Gjestegård & Spa
- 6 Sorrisniva Igloo Hotel
- 7 Alta Strand Camping & Apartment
- 8 Camp Alta
- 9 Alta River Camping
- 10 Solvang Leirsted & Camping
- 11 Vikingsillju
- 12 Gargia Fjellstue
- 13 Karens Rorbuer
- 14 Talvik Rorbu & Sjøhus
- 15 Jotka Fjellstue

Restaurants/Pubs

- 2 Restaurant Halde
- 3 Restaurant Alta
- 19 City Spiseri
- 20 Barila Pub
- 21 Wing Wah House Alta
- 22 Sulten Alta
- 23 Du Verden Matbar
Kokkejævel Hoftepluss
Peppes Pizza
Sushi Point
Uno Café
- 28 Sentrumsgriillen
- 29 Pizzeria Alta
- 30 Stjernegrillen
- 31 Milano
- 32 Det lille Kjøkken
- 12 Gargia Fjellstue

Sightseeing, Attractions & Activities

- 34 Northern Lights Cathedral
- 35 Alta Museum & Rock Carvings
- 36 Tirpitz Museum
- 37 Kåfjord Bridge
- 38 Struve Geodetic Arc marker
- 39 Northernlights Observatory "Halde"
- 40 "Sautso" Canyon
- 41 Swimcenter "Nordlysbadet"
- 42 Pæskatun Slate Query
- 43 Sami Camp "Boazo Sámi Siida"
- 19 Alta Library
- 6 Sorrisniva
- 46 Glød Explorer
- 47 Holmen Husky
- 48 Northern Lights Huskies
- 49 Parken Gård Huskies
- 19 Aurora Cinema

Guide to Signs & Symbols

	Tourist Info		Accommodation		View
	Medical Aid		Restaurant/Grill		Forest, Agriculture
	Port		Souvenirs		Densely populated Area
	Airport		Grocery store		Businesses, Industry Area
	Taxi		Police Station		Sea, Lake, River
	Bus station		Cinema		Highway, Main Road
	Postal service		Indor Swimming Pool		Municipal and Private Road
	Church		Bathing Place		Express Boat Route
	Graveyard		Prepared for Disabled		Pedestrian zone
	Attraction		Ski Jumping Hill		Foot & Bicycle Path
	Car Parking		Marina (small boats)		All-season Track, no Lighting
	ATM		Mountain Lodge		All-season Track, with Lighting
	Pharmacy		Camping		Hiking Track, Summer
			Mining/Slate Quarry		

Foto: Stefan Dahlqvist

Alta kommune

